

законодавства не можуть бути предметом шлюбного договору) залишаються відкритими, як правило, до моменту виникнення якоїсь конкретної проблеми. Так, наприклад, чоловік виклав у соцмережах фотографію дружини проти її волі, однак аргументуючи це тим, що він не знав про її незгоду. Безумовно, дружина може вимагати видалення такої фотографії від чоловіка, а у разі його незгоди може, навіть, звернутися до суду з заявою про захист свого порушеного права, але чи зможе факт видалення фотографії відновити її порушене право, якщо інформація вже «розійшлася» в інтернеті. А от, якщо б подружжя уклали договір в якому домовилися про порядок здійснення своїх особистих немайнових прав та про характер і розмір відповідальності кожного з подружжя у разі їх порушення, то процес реалізації особистих немайнових прав набув би чіткої регламентації та упорядкування.

Костова Наталія Іванівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права

ЗАХОДИ, ЩОДО ОХОРОНИ СПАДКОВОГО МАЙНА ВИКОНАВЦЕМ ЗАПОВІТУ ТА НОТАРІУСОМ

Заходи щодо охорони спадкового майна виконавцем заповіту та нотаріусом як відомо, одним із конституційних прав кожної особи є право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (ст. 41 Конституції України). Важливу роль у забезпеченні реалізації цього права відіграє закріплений в цивільному законодавстві України інститут спадкування майна. До заходів щодо охорони спадкового майна в широкому значенні слід віднести будь-які заходи, направлені на збереження спадщини в належному стані, запобігання найменшій можливості її втрати, псування або розкрадання. Загальні дослідження й публікації провідних учених-цивілістів Фурси С.Я., Фурси Є.І, Остапюка Н., Гордона М.В., які стосуються загальних питань спадкового права. Слід зауважити, що у випадку призначення виконавця заповіту, заходи з охорони спадкового майна вживаються як нотаріусом, так і безпосередньо самим виконавцем (ст. 1290 ЦК України).

Тим більше, що охорона спадкового майна, призначення хранителя та опікуна такого майна покладалося згідно зі ст. 558-559 ЦК 1963 р. на спеціальних посадових осіб – державних нотаріусів, а в населених пунктах, де не було державної

нотаріальної контори — на посадову особу відповідного виконавчого комітету, яка мала право вчиняти нотаріальні дії. Детальна регламентація порядку здійснення цих дій відбувалася, відповідно, в Законі України «Про нотаріат» від 2 вересня 1993 р. [1]. Цивільний кодекс України не містить детальної регламентації порядку здійснення виконавцем заповіту своїх повноважень, в тому числі і заходів щодо охорони спадкового майна, хоча потреба в цьому є. Адже спадкоємці, їхні законні представники, а також орган опіки і піклування мають право згідно зі ст. 1293 ЦК оскаржити до суду лише ті дії виконавця заповіту, які не відповідають вимогам Цивільного кодексу, інших законів, порушують інтереси спадкоємців. На думку Остапюка Н., на законодавчому рівні слід додатково встановити випадки, коли вжиття заходів щодо охорони спадкового майна є обов'язковими як з боку нотаріуса, так і з боку виконавця заповіту. Серед таких випадків автор називає наступні: по-перше, коли ніхто із спадкоємців не вступив у володіння спадщиною, що потребує охорони (управління); по-друге, коли у нотаріуса чи виконавця заповіту є достовірна інформація про відсутність хоча б кількох осіб, які призвані до спадкування; по-третє, коли спадкоємцем є громадянин, який визнаний в судовому порядку недієздатним або обмеженим в дієздатності і його опікун (або особисто громадянин у випадку згоди піклувальника) не вступив у володіння (управління) спадковим майном; по-третє, коли у нотаріуса чи виконавця заповіту є достовірна інформація про відсутність хоча б кількох осіб, які призвані до спадкування; по-четверте, коли спадкоємцем є громадянин, який визнаний в судовому порядку недієздатним або обмеженим в дієздатності і його опікун (або особисто громадянин у випадку згоди піклувальника) не вступив у володіння (управління) спадковим майном [2, с. 25]. Заходи щодо охорони спадкового майна нотаріус вживає не пізніше наступного дня з дати надходження доручення або заяви про наявність спадкового майна, яке потребує охорони.

Таким чином, з метою збереження спадкового майна та враховуючи відсутність у виконавця заповіту необхідного кола повноважень щодо вжиття заходів з охорони спадкової маси, останній повинен якнайшвидше повідомити державного нотаріуса за місцем відкриття спадщини про необхідність вжиття заходів щодо її охорони. Для охорони спадкового майна нотаріус проводить опис спадкового майна, призначає його охоронця та передає майно йому на зберігання. Опис спадкового майна здійснюється за участю виконавця заповіту, у випадку його призначення, заінтересованих осіб, якщо вони того бажають, і не менше як двох свідків. Охорона спадкового майна триває до прийняття спадщини спадкоємцями, а якщо її не прийнято — до закінчення строку, установленого цивільним законодавством

України для прийняття спадщини. Однак, охорона спадкового майна може тривати і після спливу шести місяців з дня відкриття спадщини, якщо до нотаріуса надійде заява про згоду на прийняття спадщини від осіб, для яких право спадкування виникає у разі неприйняття спадщини або відмови від її прийняття іншими спадкоємцями (ч. 2 ст. 1270 ЦК), і якщо до спливу встановленого законом шестимісячного строку для прийняття спадщини залишилось менше трьох місяців. Заходи з охорони спадкового майна припиняє нотаріус або посадова особа виконавчого органу місцевого самоврядування, яка їх вживає. Якщо місце відкриття спадщини і місце вжиття заходів щодо охорони спадкового майна відрізняються, про припинення цих заходів попередньо повідомляється нотаріус за місцем відкриття спадщини. Про припинення охорони спадкового майна нотаріус за місцем відкриття спадщини попередньо повідомляє спадкоємців та виконавця заповіту. На підставі цього можна стверджувати, що чинне законодавство в частині вжиття заходів щодо охорони спадкового майна містить деякі недоліки. Як було нами зазначено вище, основним недоліком є відсутність регламентації порядку здійснення виконавцем заповіту повноважень щодо охорони спадкового майна. Роль виконавця заповіту зводиться лише до повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини, обов'язкової присутності при здійсненні опису спадкового майна і призначення охоронцем усього спадкового майна.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про нотаріат» // Відомості Верховної Ради України (із змінами). — 1993. — № 39. — Ст. 383.
2. Остапюк Н. Меры по охране наследственного имущества // Законность. — 2003. — № 12. — С. 25-30.

Омельчук Олександр Сергійович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ СПОРТИВНИХ КОНТРАКТІВ З НЕПОВНОЛІТНІМИ

Визначною особливістю професійних спортивних контрактів є вік спортсменів, що укладають контракти. Якщо у випадках звичайних цивільно-правових та трудових договорів участь неповнолітніх у якості сторони договору є виключенням із